

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN/ICCH: 2149 - 9225

Yıl/Year/Год: 6, Sayı/Number/

Номер: 23, Haziran/June/ИЮНЬ 2020,

s./pp. 169-197

Geliş/Submitted/ Отправлено: 02.05.2020

Kabul/Accepted/ Принимать: 18.06.2020

Yayın/Published/ Опубликованный:

25.06.2020

DOI: 10.29228/kesit.42829

Araştırma Makalesi

Research Article

Научная Статья

Dr. Doğan YÜCEL

Tercüman, dyucel58@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-6240-8886

YUNANCADAKİ TÜRKİZMLER ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARA BİR ÇERÇEVE, DEĞERLENDİRME VE KAYNAKÇA DENEMESİ *

Öz

Balkanların Güney ucunda meskûn Yunanlılar; Hunlar, Peçenekler vb. Türk kavimleriyle yüzlerce yıl dil ve kültür ilişkisi içerisinde olmuşlardır. Özellikle Anadolu'da 1000 yıla yakın bir zaman Rumca ile Türkçe konuşanlar birlikte yaşamışlardır. Kıbrıs ve Batı Trakya'da bu durum günümüzde de devam etmektedir. 1828 yılında Balkanlarda Osmanlıdan ilk ayrılan ülke Yunanistan'dır. 1835 tarihli Vizantios'un sözlüğünden bu yana "Yunancadaki Türkizmler" araştırma konusu olmuş ve olmaktadır. Arkada kalan iki asır boyunca anılan konuda kaleme alınan çalışmalar biraraya toplanmaya ve tasnif edilmeye çalışılmıştır. Makale, tebliğ, doktora tezi vb. bütün çalışmalar ülke, şehir, dil, yazarının milliyeti gibi kıstaslara göre tablolar hâline getirilmiştir. Çalışmada; Yunancaya Türkizmlerin geçiş faktörleri ve araştırmalarına kaynaklık eden çalışmalar üzerine 55 ve doğrudan veya dolaylı şekilde Yunancadaki Türkizmlere dair 140 olmak üzere toplamda 196 çalışma

* **Cite as/Atıf:** Yücel, D. (2020). Yunancadaki Türkizmler Üzerine Yapılan Çalışmalara Bir Çerçeve, Değerlendirme ve Kaynakça Denemesi, *Kesit Akademi Dergisi* 6(23): 169-197. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.42829>

Checked by plagiarism software. Benzerlik tespit yazılımıyla kontrol edilmiştir. CC-BY-NC 4.0

listelenmiştir. Listelenen çalışmalar dört basamaklı ve 56 alt başlıklı bir çerçeve içinde sunmaya çalışılmıştır: Tespit, tasnif, tahlil, ihya. Çalışma sonucunda, “Yunancadaki Türkizmler” üzerine en fazla Türk, Alman ve Yunan araştırmacıların çalışmalar yayımladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yunanca, Türkizmler, Balkan dilleri, Türkizmler kaynakçası.

A PROPOSAL OF FRAMEWORK, EVALUATION AND BIBLIOGRAPHY ON TURKISMS STUDIES IN GREEK LANGUAGE

Abstract

Greeks, residents in South end of Balkans, have been in lexical and cultural relationship with Turkish tribes as Huns, Pechenegs etc. for hundreds of years. Especially in Anatolia, nearly 1000 years, Greek and Turkish speakers live together. This situation continues in Cyprus and Western Thrace even today. The first country that separated from Ottoman Empire in Balkans in 1828 is Greece. Since the dictionary of Vizantios in 1835, “Turkisms in Greek language” has been a research subject and goes on. It has been tried to collect and classify these studies. Some tables have been prepared for articles, papers and all kind of study works according to criterias such as countries, cities (where published), their languages and nationalities of the authors. A total of 196 studies are listed such as 56 of which are on borrowing factors and research sources of Turkisms in Greek and 140 of directly or indirectly studies on Turkisms in Greek language. These listed studies classified in a four steps frame and having 54 subtitles: Determination, classification, analysis, revival. As a result of this study, it is observed that mostly Turkish, German and Greek researchers published studies “Turkisms in Greek”.

Key Words: Greek language, Turkisms, Balkan languages, Turkisms bibliography.

1. Giriş

Türklerin Hunlar, Peçenekler, Kumanlar gibi boylarıyla önceleri Trakya’da daha sonraları ise Anadolu’da varlıklarını göstermeleriyle beraber Türkçe-Yunanca/Rumca temasları da başlamıştır. Yüzerce yıl süren ve yer yer devam etmekte olan bu süreçte Türkçe ile Yunanca arasında karşılıklı dil unsurlarının alışverişleri vâki olmuştur. Yunancadan Türkçeye ve Türkçeden Yunancaya birçok kelime ve unsur geçmiştir (Tietze, 1999; Karaağaç, 2008). Eren, Tietze ve Tzitzilis’in bu konudaki çalışmalarına Ölmez bir makalesinde temas etmiştir (2011, s. 215-224). Hatta bu kelime ve unsurların başka dillere taşındığı da görülmüştür. Kimi Yunanca kelimeler Arapça vasıtasıyla Türkçeye kimi Yunanca kelimeler de Türkçe vasıtasıyla Osmanlı Devletinde konuşulan diğer dillere taşınmışlardır (Tietze & Kahanen, 1958). Özellikle son 1000 yıldır Anadolu’da Türkçe (superstratum)’dur. Bu durum neticesinde Anadolu’da kimi yerlerde yerli Rumların dinlerini kaybetmeden dilleri Türkçeleşmiştir (Balta, 2016). Kıbrıs ve Trakyadaki

yaklaşık 500 yıllık Osmanlı hâkimiyeti ve sonrasında anılan coğrafyalarda hâlen Türk halklarının mevcûdiyeti bu teması günümüzde de devam ettirmektedir. Bu temasa dair bazı çalışmalar alttaki kaynakça çalışmasında listelenmiştir.

Balkanlardaki son Türk hâkimiyeti olan Osmanlıdan –Macaristan sayılmazsa- ilk ayrılan devlet 1828 senesinde Yunanistan olmuştur. Yunanistan'ın Osmanlıdan ayrılışı ve sonrası siyasi serüvenini Çukalas müstakil bir eserinde ele almıştır (1970). Yunanistan'ın ayrılışından bugüne geçen iki asırlık zamanda Yunancadaki Türkçe dil mirasına dair doğrudan veya dolaylı epeyce eser yayımlanmıştır. Vizantios'un 1835 tarihli "Yunanca sözlüğü"nde dilde sadeleşme fikrinin de öne çıkmasıyla sözlüğün sonuna 13 sahadan 581 Türkçe alıntı kelime atılması gerekenler listesinde yer almıştır. Bu kelimelerin tasnifi ve sözlüğün değerlendirmesi Kelağa Ahmet tarafından yapılmıştır (2017). Yine Kelağa Ahmet'in Kiranudis'ten naklettiğine göre 3900 doğrudan ve 1900 hibrit olmak üzere 5600 Türkçe alıntı Yunancada bulunmaktadır (2017, s.148). Balkan dillerindeki Türkizimler üzerine ilk kapsamlı çalışma Franz Miklosich'in 1884-1890 tarihleri arasında Viyana'da Kraliyet İlimler Akademisi Filoloji-Tarih mecmuasında tefrika ettiği "Die Türkischen Elemente in der Südosteuropaischen Sprachen (Griechisch, Albanisch, Rumunisch, Bulgarisch, Serbisch, Kleinrussisch, Grossrussisch, Polnisch) adlı eseridir. Son dönemde 2008 yılında Günay Karaağaç'ın "Türkçenin Verintiler Sözlüğü" ve 2015 yılında Khanari'nin "Balkan Dillerindeki Ortak Türkizimler Sözlüğü" adlı eseri sayılabilir.

Yunancadaki Türkizimler üzerine yapılan çalışmaları tarihi süreç içerisinde bazı devirlere göre ayırmak bu çalışmaların seyrini izlemek noktasında konuya ilgi duyanlara bütüncül bir bakış açısı da sağlayabileceği düşüncesindeyiz. Bu devirler; 1. Devir: 1835-1890 Vizantios sözlüğünden Miklosich'in çalışmalarına kadar olan devir. 2. Devir: 1890-1958: Miklosich'ten Tietze'nin çalışmalarına kadar olan dönem. 3.Devir: 1958-2020 Tietze'nin çalışmalarından günümüze kadar olan devir. Çalışmaların tarihlerine bakarak son dönemde bu çalışmaların yoğunluğunun giderek arttığı da görülmektedir.

Yunancadaki Türkizimlere dair doğrudan veya dolaylı bazı kaynakça çalışmaları yapılmıştır. 1999'da Kutlar, "Balkan Ülkelerindeki Türkçe Alıntılar ve Sözlükler Üzerine Kısa Kaynakça" adlı yayımladığı makalesinde Rusça ve Macarca da olmak üzere 140 çalışma listelediği çalışmada Yunancaya dair 3 kaynak verir. Yakın dönemde ise Ahmetaj "Balkanlara Yönelik Türkiye'de Yapılan Tezler Bibliyografyası" adlı çalışmasında Yunanistan başlığı altındaki 261 yüksek lisans ve doktora tezi listeler (2010). Ahmetaj'ın bu çalışmasında konumuza dair herhangi yapılmış bir çalışma tespit edemedik. Uzun ve Özek ise 2019'da Balkanlarla ilgili Türkiye'de Yapılmış Çalışmalar I' adlı makalelerinde Türkiye'de Balkanlar üzerine kaleme alınan 520 makale ve bildiriye Balkan ülkelerine ve konu (dil bilgisi, metin, sözlük, diğer) başlıklarına göre dizmişlerdir. Uzun ve Özek'in bu çalışmasında Yunanistan başlığı altında 7, konumuza dair ise hiç çalışma geçmemektedir. Uzun'un 2019'da yine aynı isimle yayınladığı II. makalesinde ise Balkanlar üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tezleriyle müstakil kitapları yine ülke ve konu başlıklarına göre hazırlamıştır. Uzun'un bu makalesinde ise 398 çalışma yer almaktadır. Yunanistan başlığındaki 40 çalışmadan 3'ü kaynakça konumuzun kapsamındadır.

1.1. Türkizm Kaynakçası Çalışmasının Amacı ve Yöntemi, Toplanması, Tasnifi

Yunancadaki Türkizmlere dair araştırmaların ve ilginin arttığı bu son dönemde yeni çalışmalar yapacak araştırmacılara bugüne değin yapılan çalışmaları tasnifli bir çerçeve hâlinde vererek kaynakça kolaylığı sağlanması bu çalışmanın amacıdır. Kaynakça çerçevemizin esasını dört basamaklı bir yöntemle belirlemeye çalıştık: Tespit, tasnif, tahlil, ihya.

Bazı çalışmalar tespit edilen konu başlıklarının altına içerdikleri ikinci veya üçüncü yönleriyle yerleştirilmişlerdir. Birden fazla yazarca telif edilen çalışmalar eser-yazar sayılarının denk gelmesi adına sadece ilk isimlerine göre değerlendirilmişlerdir. Komisyon çalışması olan eserler yayım yeri ve diline göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca çerçevenin yöntemi ve alt başlıkları ile faydalanılan dijital kaynaklar bu makalenin yazarının diğer Balkan dillerindeki Türkizmlere dair yaptığı kaynakça çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

1.2. Çerçevenin Hazırlanmasında Faydalanılan Kaynaklar

Yunancadaki Türkizmler üzerine yapılan çalışmalar derlenirken;

ABD: Michigan Üniversitesi dijital kütüphanesi, OPAC Amerikan Tez Hazinesi dijital kataloğu, JSTOR 7000 dergilik dijital makale paylaşım sitesi.

Almanya: slavistik-portal.de Almanya Slavistik Portalı, uol.de Oldenburg üniversitesi Slavistik Enstitüsü dijital arşivi, Karlsruhe Üniversitesi dijital kataloğu. Berlin Millî kütüphanesi dijital tez arşivi ve kütüphane kataloğu,

Avusturya: Avusturya Kraliyet İlimler Akademisi tez bankası ve makale arşivi,

Bosna-Hersek: ANU Bosna-Hersek İlim ve Sanat Akademisi makale arşivi, Saraybosna Gazi Husrev Bey Kütüphanesi el yazması katalogları ve kütüphane kataloğu, izj.unsa.ba/ Saraybosna Üniversitesi dijital makale ve kitap arşivi, www.ff-eizdavastvo.ba Saraybosna Üniversitesi Filoloji Fakültesi Dijital yayınları, Tuzla, Zenica, Mostar Filoloji Fakülteleri Tez arşivleri,

Bulgaristan: BAN Bulgar İlimler Akademisi dijital makale ve tez arşivi, naum.slav.uni-sofia.bg/ Sofya üniversitesi Edebiyat fakültesi dijital arşivi. **SCRIPTA BULGARICA. Digital Library of Medieval Bulgarian Literature.**

Çekya: Slovansky ústav SLU Çekya dijital kütüphane ve makale arşivi,

Fransa: www.sudoc.abes.fr/ Fransız Toplu Dijital Kütüphane Kayıt Kataloğu. persee.fr Fransız Milli Eğitim Bakanlığı açık dijital makale arşivi.

Hırvatistan: dizbi.hazu.hr HAZU Hırvat İlim ve Sanat Akademisi Dijital Kitap ve makale Arşivi, HRCAK Slavistik dijital makale arşivi, CROSBİ Hırvat İlmî Kaynak arşivi, katalog.kgz.hr Hırvatistan Merkez Kütüphane arşivi, *Knjižnica* Zagreb üniversitesi Filoloji Fakültesi tez ve makale arşivi, Croatian Encyclopedia I-XI (Hırvatistan Ansiklopedisi I-XI) dijital ansiklopedisi, skupni.nsk.hr/ Hırvat Milli Koleksiyonu Kataloğu, RUNIOS Osijek Josip Juri Üniversitesi Dijital Kaynağı. JAZU Yugoslav İlimler Akademisi kütüphane arşivi.

İngiltere: ORA Oxford Üniversitesi makale araştırma arşivi,

Kanada: Toronto üniversitesi dijital eski eserler kütüphanesi,

Karadağ: www.nbcg-digitalnabibliografija.me Karadağ dijital kitap ve makale arşivi.

Macaristan: Macar İlimler Akademisi Acta Orientalica (Şarkiyat Mecmuası) Dergisinin 60 yıllık arşivi, academiai.com Macaristan ilmi dergiler makale arşivi.

Makedonya: MANU Makedon İlimler Akademisi Makedonski Jazik (Lisan) dergisinin 60 yıllık arşivi, www.promacedonia.org/ Makedonya Dijital makale ve kitap arşivi.

Romanya: Romen İlimler akademisi el yazması katalogları, Diacronia Romen dijital makale arşivi,

Rusya: www.orientalstudies.ru/ Sen Petersburg Oryantalizm Kürsüsü dijital kaynağı ve dergi arşivi. webirbis.spsl.nsc.ru/. elibrary.ru Rusça dijital kitap ve makale arşivi. www.dissercat.com Dijital Tez bankası. wiki.lingvoforum.net/ Rusya.

Sırbistan: dais.sanu.ac.rs Sırp İlim ve Sanat Akademisi SANU (SASA) makale ve tez arşivi, SCINDEKS Sırbistan dijital makale dizini. elibrary.matf.bg.ac.rs/ Belgrad üniversitesi Fen Fakültesi dijital kitap ve makale arşivi,

Slovenya: cobiss.si Müşterek Dijital Kaynak Sistem ve Hizmetleri. www.dlib.si/Digitalna knjižnica Slovenije Slovenya Dijital Kütüphanesi. revije.ff.uni-lj.si/ Ljubljana Filoloji Fakültesi dijital kütüphanesi.

Türkiye: Dergipark TÜBİTAK makale arşivi, Çukurova ve Gazi Üniversiteleri dijital Türkoloji arşivleri, Sobiad, TR Dizin Dijital tez ve Makale katalogları. YÖK Tez bankası.

Yunanistan: Selanik Üniversitesi Dijital kütüphane arşivi, Yunan millî kütüphanesi dijital kataloğu.

Diğer: Orta ve Doğu Avrupa Dijital Kütüphanesi CEEOL, academia.edu dijital tebliğ/makale paylaşım sitesi, scribd.com dijital tebliğ/makale paylaşım sitesi, hathitrust.org dijital kütüphane, archive.org dijital kütüphane, researchgate.net dijital tebliğ/makale paylaşım sitesi. googlescholar dijital tebliğ/makale paylaşım sitesi gibi dijital kaynaklarla ilaveten 50 kadar çalışmanın da kaynakçası taranmıştır.

1.3. Yunancadaki Türkizm Çalışmaları Çerçevesi Alt Başlıkları

1. Türkizmlerin Balkan Dillerince Ödünçlenmesinde Müessir Âmiller

Türkizmlerin Sırp-Hırvat diline ödünçlenme sebepleri değerlendirilirken Škaljić üç madde üzerinde durur; Türklerin Balkanlara yeni bir idarî ve siyasî sistemle gelmeleri, Şark/İslam kültürünü getirmeleri ile Osmanlı mekteb ve medreselerinde alınan talim (1966, s. 12-13). Bu üç maddeden yola çıkarak Sırp-Hırvat dilindeki Türkizmler üzerine yapılan bu değerlendirmeleri diğer Balkan dilleri için de ortak bir çerçeve çizilebilir amacıyla Yunancaya da temel aldık. Sırp-Hırvat-Boşnak dilinde geçerli bazı maddelerin Yunancaya Türkizmlerin ödünçlenme sürecinde oynadıkları rol ise değişkenlik göstermektedir.

- 1.1. İdarî ve siyasî nizam: 1.1.2. İdareci sınıfla temas, 1.1.3. Ticaret, matbuat hayatı.
- 1.2. Şark-İslam kültürü: 1.2.1. Tekke-zaviyeler, 1.2.2. İslamiyet 1.2.3. Türk halk kültürü.
- 1.3. Medrese-enderun eğitimi: 1.3.1. El hamiyado edebiyatı, 1.3.2. Divan edebiyatı. 1.3.3. Âşık edebiyatı. 1.3.4. Osmanlı mektep-medrese eğitimi.

Türkizmlerin derlenmesi hususunda bu dokuz alt başlıkta yer alan çalışmalar konu ve muhtevaları bakımından kaynak olmaktadır. Yunancadaki Türkizmlerin derlenmesine dair kaynaklar ve Yunancaya Türkizmlerin geçişinde etkili olan faktörler üzerine yapılan bütün çalışmalar bu kaynakça listesinde yer almamaktadır. Hemen her maddeden birkaç örnek çalışma alınmaya gayret edilmiştir.

2. Tespit ve Derleme Çalışmaları

2.1. Türkizmlerin Tespit ve Derlenmesinde İstifade Edilen Kaynaklar

Türkizmlerin derlenmesi üzerine çalışan araştırmacılar için birinci derece kaynaklar;

- 2.1.1. Yunanca Edebî Ürünler
- 2.1.2. Yunanca-Türkçe Sözlükler
- 2.1.3. Türkçe-Yunanca Konuşma Kılavuzları
- 2.1.4. Yunan halk kültürü
- 2.1.5. Toponimi, hidronimi, fitonimi, oronimi vb çalışmalar
- 2.1.6. Antroponimi ve onomastik çalışmaları

2.2. Doğrudan veya Dolaylı Türkizm Çalışmaları

2.2.1. Türkizm Derlemeleri

- 2.2.1.1. Müstakil Derleme Çalışmaları
- 2.2.1.2. Tematik Derlemeler
- 2.2.1.3. Yazar/Eser Derlemeleri

2.2.2. Dolaylı Türkizm Çalışmaları

- 2.2.2.1. Yabancı Kelimeler Sözlükleri
- 2.2.2.2. Ödünçlemelerin Seyri Çalışmaları
- 2.2.2.3. Linguistik, Metodoloji ve Dillerarası Etkileşim Çalışmaları
- 2.2.2.4. Balkan Dillerinin Türkizmleri Diğer Dil ve Lehçelere Taşyıcılığı

3. Türkizmlerin Tasnif Çalışmaları.

3.1. Kelime Tasnifleri

- 3.1.1. Etimoloji
- 3.1.2. Türkçeyle Balkan Dillerine Diğer Dillerden Taşınan Türkizmler
- 3.1.3. Tematik
- 3.1.4. Kelime Türleri analizleri
- 3.1.5. Toponimi, hidronimi, fitonimi vb.
- 3.1.6. Antroponimi, onomastik
- 3.1.7. Yunan Lehçe ve Ağızlarındaki Türkizmler

3.2. Dil Kalıntıları

3.3. Dil Unsurları

3.3.1. Deyimler ve Atasözleri

3.3.2. Ekler

3.3.3. Seslenmeler, nidalar vb.

4. Türkizmlerin Tahlil Çalışmaları

4.1. Kelime Tahlilleri

4.1.1. Etimolojik

4.1.2. Fonetik

4.1.3. Morfolojik

4.1.4. Semantik

4.2. Dil Unsurları

4.2.1. Deyimler ve Atasözleri, seslenmeler

4.2.2. Ekler

4.3. Türkizimler Üzerine Yapılan Eserlerin Tanıtım ve Tahlilleri

4.4. Türkizmlerin Sosyo-Linguistik Tahlilleri

4.5. Dil Kalıntıları Üzerine

4.6. Türkizmlerin Yunancadaki Telaffuz Meseleleri

4.7. Yunanca Edebî Eserlerinin Diğer Dillere Tercümelerinde Türkizmlerin Durumu

4.8. Türkizmlerin Yunancadaki İmlâ ve Ortografi Meseleleri

4.9. Yunancadaki Türkizimler ve Sosyo-Kültürel Yansımaları

4.10. Edebi Eserlerde Bir Üslup unsuru Olarak Türkizimler

4.11. Türkizmlerin Yunancanın Esneklik, Gelişim ve Kelime Hazinesinin Zenginleşmesine Katkıları

5. Türkizmlerin Yunancadaki Kullanımlarının Güncel Durumu ve Artırılması Üzerine Çalışmalar

5.1. Yunancadaki Türkizmlerin Güncel durumu (Edebi ürünler vb)

5.2. Türkizimlerde Arkaikleşme ve Kullanımdan Düşmelerinin Süreç ve Sebepleri

5.3. Osmanlı Sonrası Yeni Üretilen Türkizimler

5.4. Türkizimleri Canlandırma ve Türkizmlerin Kullanımlarının Artırılması Araştırmaları

5.5. Yunancadaki Türkizmlerin Güncel Sıklık Ölçümü

2.3. Yunancadaki Türkizimler Üzerine Yapılan Çalışmalar

Türkizmlerin Yunancaya Ödünçlenmesinde Müessir Âmiller

İdareci Sınıfla Temas

Çelik, N. (2010). Balkans under Ottoman Rule, Karadeniz Araştırmaları, Cilt: 6, Sayı: 24, sayfa: 1-27.

İnalçık, H. (2005). Türkler ve Balkanlar. Bal-Tam Türklük Bilgisi, 3, Prizren, 20-21.

Xhanari, L. ve Harri, U. (2015). Osmanlı Devleti'nin Balkan halklarıyla beşyüz yıllık ortak Tarihinin Değerlendirilmesi ve Yeniden Yazılması Husûsunda Yeni bir Vizyon, Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 2 (7), 42-64.

Jelavich, B. (1983). History of Balkans, Vol. 1: 18th and 19th Centuries. (I Balkan Tarihi 1. Cilt: 18. ve 19. Yüzyıl). Cambridge.

Çukalas, K. (1970). Yunanistan Dosyası (The Greek Tragedy). Ant Yayınları, İstanbul.

Yükselen Peler, G. (2018). Tarih İçinde Yunanistan'da Türk Dili: Hun-Avar-Bulgar Dönemi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi , 58 (2) , 429-448.

Москов, М. (1968). О печенежко-куманском суперстрате в яичках юго-восточной Европы, (Güneydoğu Avrupa Dillerinde Peçenek-Kuman Üst Dili Üzerine). Resumes des communications XI Linguistique (Supplement), I-er congres internationale des Etudes balkaniques et sud-est europeennes, Sofia, 39-41.

Kayapınar, L. (2002). Yunanistan'da Osmanlı Hâkimiyetinin Kurulması (1361-1461), (347-363). Türkler, 9. cilt, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.

Divan Edebiyatı

Memet, A. M. (2016). Yunanistanlı Divan Şairleri: Biyografik İnceleme (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi, SBE.

Kurtoğlu, O. (2006). Girit Şairleri (Tezkire-i Şu'ara-yı Cezire-i Girid). Ankara: Akçağ Yayınları.

Sevgi, A. (1992-1993). Giritli Şairler, Sivas C. Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi, 7-8.

Ticaret, Matbuat

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türk Folkloru, Dili ve Kültürü

An, A. (1999). Kıbrıs'ta Yaşayan İki Ana Etnik Ulusal Toplum Arasındaki Kültürel Etkileşim, Kıbrıs Türk Kültürüne Yazılar, Lefkoşa, 27-36.

Artun, E. (2003). Osmanlının İlk Dönemlerinde Türk ve Balkan Kültürlerinde Etkileşim. *Folklor/Edebiyat*, 1(33), 99-105.

Beldiceanu, N. (1991). L'influence ottomane sur la vie urbaine des Balkans et des principautés roumaines. (Balkanların kentsel yaşamı ve Rumen beylikleri üzerindeki Osmanlı etkisi). *La culture urbaine des Balkans: XVe - XIXe siècles*. 23-29.

Schaller, W. H. (2014). Türkische Entlehnungen in den südosteuropäischen Sprachen – Linguistische und kulturhistorische Aspekte, (Güneydoğu Avrupa dillerinde Türkçe ödünçlemeler - Lisanî ve kültürel-tarihî yönler), Berlin: De Gruyter.

Acaroğlu, T. (1982). *Balkan Halkbiliminde Türk Etkileri*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Gökdağ, B. A. (2012). Balkanlar: Etnik Karmaşanın Dilsel Boyutları. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 32, 1-27.

Friedman, V. (2006). Balkans as a linguistic area. (Dil Sahası Olarak Balkanlar) *Encyclopedia of Language and Linguistics*, 1, 657-672. Oxford: Elsevier.

Friedman, V. (2011). The Balkan Languages and Balkan Linguistics, (Balkan Dilleri ve Balkan Dil İncelemeleri) *Annual Review of Anthropology*, 40, 275-291. California, Palo Alto

Ковалски, Т. (1936). О балканским Турцима. (Balkan Türkleri Üzerine), *Књига о Балкану*, 1, Београд 1936.

Schubert, G. (1982). Türkçe oda ile Macarca szoba'nın ve bunlarla ilgili ev kültürünün Balkan yarımadasında yayılması. IV. Milletlerarası Türkoloji Kongresi.

İslâmiyet

Osmanen und Islam in Südosteuropa (Ed. by Lauer, Reinhard / Majer, Hans Georg). (2014). *Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen*, 24, 1-8.

Танасковић, Д. (2008). Исламско у књижевности и култури балканских народа, (Balkan halklarının edebiyat ve kültüründe İslam). *Летопис Матице српске*, 482(4), 675-704. Novi Sad. oktobar 2008. (Balkan halklarının edebiyat ve kültüründe İslam). *Tekstovi sa projekta STAREL*.

Kaynaklar

Edebî Ürünler

Horroks, G. (2014). *Ελληνικά, Ιστορία της Γλώσσας και των Ομιλητών της*, (Yunanca, Dil Tarihi ve Konuşurları). (Çev. Melita Stavru, Maria Tzeveleku), Atina: Estia Yay. s. 545.

Ahmet, İ. K. (2007). Çağdaş Yunancanın Tarihsel Gelişimi, *Balkanlar El Kitabı-Cilt III: Dil ve Edebiyat*, KaraM & Vadi, 85-99.

Meyer, G. (1894-1895). *Neugriechische Studien*, I-II, III-IV. (Modern Yunanca çalışmaları). Wien: F. Tempsky.

Newton, B. E. (1962). Some Modern Greek-Turkish Semantic Parallelisms. (Bazı Modern Yunan-Türk Semantik Paralellikleri). *Glotta. Zeitschrift für griechische und lateinische Sprache*, 40, (3-4), 315-320.

Sözlükler ve Konuşma Kılavuzları

Hindoğlu, A. (1840). *Majmu‘-i lugha‘t, oder, Sammlung der zum Sprechen nöthigften Woörter u. Redensarten der türkischen, neugriechischen und deutschen Sprache (Türkçe, Yeni Yunanca ve Almanca Temel Kelimeler Lügati)*. Wien: Fr.Beck's Umversitats-Buchhandlung.

Topuz, G. (2019). *Osmanlı Türkçesi Devri Çok Dilli Sözlüklerinden Lûgat-i Erba‘a (Arapça-Farsça-Türkçe-Yunanca) (İnceleme-Metin-Girit Yunancası Sözlük-Dizin)*. (Basılmamış Y. Lisans Tezi). İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Millas, H. (2018). *Türkçe Yunanca Ortak Kelimeler Deyimler ve Atasözleri*. İstanbul: İstos Yayıncılık.

Ahmet, İ. K. (2016). *Yunanca-Türkçe Arkaik Sözlük ve Eylemsiler Sözlüğü*, İstanbul: İthaki Yayınları, İstanbul.

Babiniotis, G. (2012). *Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας*. (Yunanca Sözlüğü). Atina: Kentro Leksikologias Yay.

Celgin, G. (2010). *Eski Yunanca Türkçe Sözlük*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Chloros, I. (1899). *Lexicon Turko-Hellenikon*. (Türkçe-Yunanca Sözlük). İstanbul.

Dervîş Mahmûd Bektaşî (1797). *Lugat-ı Rumiyye*. Kandiye.

Dimasi, M. & Nizam, A. (2004). *To Κοινό Λεξιλόγιο της Ελληνικής και της Τουρκικής Γλώσσας*. (Yunan ve Türk Dilinin Ortak Kelimeleri). Thessaloniki: Kiriakidis Yay.

Erik, B. A. (1982). *Tuhfe-i Nuriyye ve Zeyl-i Tuhfe-i Nuriyye*, (Basılmamış Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Günşen, A. (2013). 18. Yüzyılda Yazılmış Bir Türkçe Rumca Manzum Sözlük: *Tuhfe-i Nuriyye ve Zeyl-i Tuhfe-i Nuriyye*, Prof. Dr. Leyla Karahan Armağanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 599-614.

Günşen, A. 18. Yüzyıla Ait Manzum Bir Türkçe-Rumca Lûgat: *Tuhfe-i Nûriyye*, V. Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu, (16-18 Ekim 2009, Mardin).

Hanyalı Osmân Nûrî, *Lugat-ı Manzûme-i Nûriyye berâ-yı Terceme-i Lisân-ı Rumiyye*,

Kelağa Ahmet, İ. (2007). *Türkçe-Yunanca/Yunanca-Türkçe Konuşma Kılavuzu*. Yargı Yayınevi.

Kîsedârzâde, Ahmed Fevzî, (1817). *Tuhfetü'l- Uşşâk*.

Ktena, T. (1896). *Kâmûs-i Rûmî I-II*, İzmir: Amaltiya Matbaası.

Milyopolos, Y. P. (1894): *Lûgat-ı Türkiyye Rumiyye*, İstanbul. A. K. Yerardu.

Ölker, G. (2009). *Rumca-Türkçe Manzum Sözlük Tuhfetü'l-Uşşâk*, *Turkish Studies*. 4(4), 856-

872.

Ölker, G. (2004). Tuhfetü'l-Uşşâk: Metin, Sözlük (Yüksek Lisans Semineri). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ölker, G. (2005). Şiir Diliyle Rumca Öğrenimi: Tuhfetü'l-Uşşâk. Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Merkezi I. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu, 11-13 Mayıs 2005, Ankara.

Ölker, G. (2012). Rumca Türkçe Manzum Sözlük Lugât-i Manzûme-i Nûriye Berây-ı Terceme-i Lisân-ı Rumiye. 7. Uluslararası Türk Dili Kurultayı.

Rençberler, Ö. (2017). İbrahim KELAĞA AHMET, Yunanca-Türkçe Arkaik Sözcükler ve Eylemsiler Sözlüğü, İstanbul: İthaki Yayınları. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 7(13), 261-264.

Uzun, C. & Özek, F. (2019). Balkanlarla ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalar-I. Çukurova Araştırmaları, 5 (1), 22-52. Adana.

Ωιζαντιου, Σ. (1835). Λεξικον Της Καθ ημας Ελληνικης Διαλεκτου (Yunanca Ağız Sözlüğü).

Ahmet, İ. K. (2007). Türkçe-Yunanca Yunanca-Türkçe Konuşma Kılavuzu, Yargı Kitabevi, Ankara.

Yunan Halk Kültürü

Çetin, M. (2015). Whose is this song? Adlı Belgeselde "Kâtibim" Şarkısının Balkanlardaki Serüveni. (487-498). 4. Uluslararası Dil Ve Edebiyat Konferansı. Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi. 1. Cilt. Tiran/Arnavutluk

İslamoğlu, M. (1994). Dipkarpaz Rum Folklorunda Türk Folklor Unsurları, Kıbrıs Türk Kültür ve Sanatı Araştırma-İnceleme Yazıları (Tebliğler), Lefkoşa, 184-194.

İslamoğlu, M. (1994). Türk Dili-Türk Halk Edebiyatının Kıbrıs Rum Halk Edebiyatı Üzerindeki Etkileri, Kıbrıs Türk Kültür ve Sanatı Araştırma-İnceleme Yazıları (Tebliğler), Lefkoşa, 63-80.

Matl, J. (1967). Das orientalische Element in der Kultur der Balkanvölker, (Balkan Halkları kültüründe Oryantal Öge). Grazer und Münchener balkanologische Studien, München, (2)71-82.

Papapavlou, A. N.; Pavlou, (1998). A review of the sociolinguistic aspects of the Greek Cypriot Dialect, (Kıbrıs Rum Lehçesinin toplumdilbilimsel yönlerinin gözden geçirilmesi). Journal of Multilingual and Multicultural Development, 19 (3), 212-220.

Şişmanoğlu Şimşek, Ş. (2018). Türkçe ve Yunanca kaynaklarda karakoncolos / kalikancaros inancı, Milli Folklor, 30(120), 184-197.

Artun, E. (2003). Osmanlının İlk Dönemlerinde Türk ve Balkan Kültürlerinde Etkileşim. Folklor/Edebiyat, 1(33), 99-105.

Кочић, М. (2011). Оријентализација материјалне културе на Балкану. Османски период XV-XIX век, (Balkanlar'da maddi kültürün oryantalleşmesi. 15. ve 19. Yüzyıllar Osmanlı Döne-

mi). HESPERIAedu, Beograd.

Topografi, Toponimi, Hidronim, Oronim

Polatçı, T. (2013). Tahrir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Balkanlarda Türkçe Yer Adları. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı "Balkanlarda Türkçe" Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi 14-16 Kasım 2013; 1. Cilt. Tiran/Arnavutluk

Onomastik, Antroponimi

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Doğrudan veya Dolaylı Türkizm Tespit Çalışmaları

Müstakil Derleme Çalışmaları

Evangelopoulos, Yu. (1962). Yengi Grek tilide Türki tiller elementleri. ÖTE, 2, 66.

Karaağaç, G. (2008). Türkçenin Verintiler So'zlüğü, Ankara: TDK Yay.

Pambukis, I. T. (1988). Τουρκικό Λεξιλόγιο της Νέας Ελληνικής, c. 1, (Ed. K.G. KASINIS), (Modern Yunancada Türkçe Kelimeler). Atina: Papazisi Yay.

Rollet, J. (1996). Les Turcismes en Serbo-croate, Bulgare, Grec, Roumain et Hongrois. (Sırpça-Hırvatça, Bulgarca, Yunanca, Rumence ve Macarcada Türkizmler), Istanbul: Les Editions ISIS.

Xhanari-Latifi, L. (2015). Balkan dillerindeki ortak türkizmalar sözlüğü, Pamukkale Üniversitesi Yayınları No:30, Denizli.

Spironis, Stavros I. (1996). Ti Den İne Elliniko stin Elliniki Glossa, Ta Turkika sti Glossa pu Milame (Yunancada Yunanca Olmayan Ögeler Nelerdir? Konuştuğumuz Dildeki Türkçe Sözcükler), Atina: Taki Mihala Yay.

Tematik Türkizm Derlemeleri

Steinke, K. (1991). Die Türken und die Balkanküche. Kulinarisches und sprachliches aus Bulgarien und Rumänien. (Türkler ve Balkan mutfağı. Bulgaristan ve Romanya'da mutfak ve dilbilim). In: Körper, Essen und Trinken im Kulturverständnis der Balkanvölker. Berlin, 219-227.

Acaroğlu, M. T. (1989). Eski Osmanlı Belgelerine Göre XV. yy. Sonlarıyla XVI yy. Başlarında Balkanlar'da Türkçe Yer Adları (1490-1491/1520-30). TTK Belleten, 1267-1300.

Balaban, A.; Çağlayan, B. (2014). Common Cultural Turkish words in Albanian and Greek

languages, (Arnavut ve Yunan dillerinde ortak Türkçe kültür kelimeleri). *Journal of Educational and Social Research*, 4 (2), 262-270. Rome: MCSER Publishing.

Blau, O. (1874). Griechisch-türkische Sprach-Proben: aus Mariupoler Handschriften. (Yunanca-Türkçe dil örnekleri: Mariupoler el yazmaları). *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*. XXVIII. 562-583.

Giankullis, K. (2003). Τουρκικες Λεξεις της Κυπριακής Διαλέκτου (Kıbrıs Lehçesinde Türkçe Sözcükler), *Vivliothiki Kiprion Laikon Piiton* No: 63 (şahsi yayın). Lefkoşa.

Meyer, G. (1893). Die griechischen und romanischen Bestandtheile im Wortschatze des Osmanisch-Türkischen. (Osmanlı Türkçesi kelime hazinesinin Yunanca ve Rumence Bileşenleri). In *Commission bei F. Tempisky*.

Öztürk, R. (2005). Sözlü Anlatımların Bir Başka Dil İle Anlatılması: Rumca Anlatılarda Türk Halk Verimleri, *Mitten Meddaha Türk Halk Anlatıları Uluslar Arası Sempozyumu*, T.C. Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü ile UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, 25-27 Kasım 2004, Ankara.

Pellegrini, G. B. (1969). Italijansko-balkanske podudarnosti u elementima orijentalnog porekla, (Doğu Kökenli Unsurlarda Tesadüf Edilen İtalyan-Balkan Ödünçlemeleri). *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, 35: 56-75. Beograd.

Ronzevalle, L. (1911). Les emprunts turcs dans le grec vulgaire de Roumelie et specialement d'Adrinople. ((Rumeli ve özellikle Edirne Halk Yunanca'sındaki Türkçe Ödünçlemeler). *Journal Asiatique, Dixieme Serie, XVIII*, 69-106.

Ronzevalle, L. (1911). Les emprunts turcs dans le grec vulgaire de Roumelie et specialement d'Adrinople. (Rumeli ve özellikle Edirne Halk Yunanca'sındaki Türkçe Ödünçlemeler). *Journal Asiatique, Dixieme Serie, (XVIII)* 257-336.

Ronzevalle, L. (1911). Les emprunts turcs dans le grec vulgaire de Roumelie et specialement d'Adrinople. (Rumeli ve özellikle Edirne Halk Yunanca'sındaki Türkçe Ödünçlemeler). *Journal Asiatique, Dixieme Serie, (XVIII)* 405-462.

Tzitzilis, C. (1997). Die türkischen Elemente im Neugriechischen verglichen mit den türkischen Elementen in anderen Balkansprachen. (Modern Yunancadaki Türkçe unsurlar, diğer Balkan dillerindeki Türkçe unsurlara kıyasla). *Zeitschrift für Balkanologie*, 33(1). 101-112.

Κουκκίδης Κ. (1960). Λεξιλόγιον ελληνικών λέξεων παραγομένων εκ της τουρκικής. (Türkçe'den türetilmiş Yunanca kelimelerin kelime hazinesi). Αθήνα: Εταιρείας Θρακικών Μελετών.

Москов, М. (1968). Общи по произход Тюркски заемки в някои балкански и средно-европейските езици, (Balkan ve Orta Avrupa dillerinde Ortak Türkçe Ödünçlemeleri). *Известия на Института за български език XVI, София*, 185-192.

Kırbaç, S., Kırbaç A. D. (2007). *Türk Dilinin Balkan Dillerine Etkisi*, Gora Abidesi. İstanbul: Ukid

Yayınevi.

Yunan Yazar veya Yunanca Edebî Eserlerden Türkizm Derlemeleri

Ölmez, M. (2011). R.M. Dawkins ve Anadolu'da Rumca-Türkçe İlişkileri, (215-224). Between Religion and Language: Turkish-Speaking Christians, Jews and Greek-Speaking Muslims and Catholics in the Ottoman Empire. (Ed. Ölmez, M. Ve Achladi, E.). İstanbul: EREN.

Kelağa Ahmet, İ. (2017). Skarlatos Vizantios'un Yunan Sözlükbilimindeki Yeri Ve 1835 Tarihli Sözlüğünde Tespit Edilen Türkçe Alıntılar, *Türkiyat Mecmuası*, 27, 135-169.

Dolaylı Türkizm Çalışmaları

Yunanca Etimoloji ve Yabancı Kelimeler Sözlükleri

Lokotsch, K. (1927). Etymologisches Wörterbuch Der Europäischen Wörter Orientalischen Ursprungs, (Avrupa Dillerindeki Oryantal Kökenli Kelimelerin Etimolojik Sözlüğü), Heidelberg: Carl Winter's Universitäts buchhandlung.

Babiniotis, G. (2010). Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Ιστορία των Λέξεων, (Yeni Yunan Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Kelimelerin Tarihi). Atina: Kentro Leksikologias Yay.

Beekes, R. (2010). Etymological Dictionary of Greek, Volume: I-II, (Yunanca Etimoloji Sözlüğü, Cilt: I-II). Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series, Leiden-Boston

Boisacq, E. (1923). Dictionnaire etimologique de la langue graecque. (Yunan dilinin etimoloji sözlüğü). Heidelberg-Paris.

Chantraine, P. (1968). Dictionnaire étymologique de la langue grecque, histoire des mots, 1-2. (Yunan dilinin etimolojik sözlüğü, kelimelerin tarihi 1-2). Paris: Éditions Klincksieck.

Giagkoullis, K. (1994). Λεξικό ετυμολογικό και ερμηνευτικό Κυπριακής διαλέκτου, (Kıbrıs lehçesinin etimolojik ve İzahlı sözlüğü). Λευκωσία 186 s.

Kappler M. (2000). Verso un nuovo Thesaurus dei turchismi balcanici. (Yeni Balkan Eşanamlı Türkizm Sözlüğüne Doğru). Në Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna. Udine: Forum Edizioni, 157-194.

Frisk Hj. (1960, 1966, 1972). Griechisches etymologisches Wörterbuch. Band: I-III, (Yunanca Etimoloji Sözlüğü) Cild: I. Heidelberg: Carl Winter, Universtatsverlag.

Yunancaya Türkizmlerin Ödünçlenme Süreci

Karaağaç, G. (1989). Türkçe ve Komşuları. E.Ü. Türk Dili ve Araştırmaları Dergisi, 5, 67-80.

Achladi, E. (1998). Ödünçleme Süreci ve Dilbilgisel Görünümleri: Türkçe ve Yunancada Ödünçlemeler, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Açık, F. (2013). Dil Politikaları ve Arnavutluk'ta Türkçe: Osmanlı İmparatorluğu Döneminde. (138-146). (2. Cilt). Osmanlı İmparatorluğu Döneminde "Balkanlarda Türkçe". Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı. Tiran: Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi. 14-16 Kasım 2013; Tiran/Arnavutluk

Browne, W. (1990). Turkisms in the Balkans: True and False Friends, (Balkanlarda Türkizmler: Gerçek ve Yalancı Sesteşler). Languages in Contact, Proceedings of the Symposium 16.1 of the 16 International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences, Zagreb, July 25-27, 1988, Zagreb, 1990, 314-322.

Friedman, V. A. (2003). From Orientalism to Democracy and Back Again: Turkisms in the Balkan Languages. (Oryantalizmden Demokrasiye ve Tekrar Geriye: Balkan Dillerindeki Türkizmler). V poiskah "orientalnogo" na Balkanah (Balkanskije Čtenija 7) - Tezisy i materialy, ed. by I. A. Sedakova and T.V. Civ'jan. Moscow: Russian Academy of Arts and Sciences. 61-63.

Karasu, A. (2015). Asırlar İçinde Balkanların Barış ve İstikrar Dili "Türkçe". Yeni Türkiye-Rumeli Balkanlar Özel Sayısı II, 2201-2216. Ankara.

Yazıcı, S. (2012). Balkanlarda Türk Dili'nin Dünü - Bugünü Üzerine Bir Değerlendirme. I. International Balkan Congress Proceedings. 1, 1823-1830. İstanbul: Suleyman Sah University.

Yenisoy, H. S.(2006). Türkçe'nin Balkan dillerine etkisi üzerine (171-190). Balkanlar'da Türk Kültürü. (Ed: Karatay, O ve Gökdağ, A G.). Balkanlar El kitabı III, İstanbul: Araştırma Ve kültür Vakfı.

Karaağaç, G. (1998). Türkçenin Komşularıyla İlişkilerine Genel Bir Bakış. İ.Ü. Türk Dili ve Edebîyatı Dergisi, 29, 359-406.

"Öner, M. (1996). Türkçede Dille İlgili Alış Verişlerin ve Dil Hareketlerinin Tarihine Toplu Bir Bakış, Türk Dili Dil ve Edebîyat Dergisi, II(536), 140-148."

Grifanova, A. (1992). Тюркские этносы раннего средневековья в юговосточной Европе (К проблеме тюркских, заимствований, (Güneydoğu Avrupa'da erken Orta Çağ Türk etnik grupları (Türkçe Ödünçlemeler Meselesi üzerine) in: Studia linguistica et balcanica, pamjati A.V. Desnickoj (1912-1992). St. Peterburg, 256-265.

Açık, F. (2013). Osmanlı İmparatorluğu Döneminde. "Balkanlarda Türkçe" . Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı. Tiran: Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi.

Artun, E. (2013). Geçmişten Günümüze Kültürel Değişim ve Gelişim Sürecinde Balkanlarda Türkçe. (10-20). (Çağrılı Konuşmacı Bildiri Metni). 1. Cilt. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı "Balkanlarda Türkçe" Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi 14-16 Kasım 2013; Tiran/Arnavutluk.

Kırbaç, S. (2012). Balkan Türkoloji Tarihçesi. Balkan Türkoloji Tarihçesi ve Balkan Türkologları

(Editör: Selçuk Kırbaç). Ankara, 33-85.

Karaağaç, G. (2004). Türkçenin Dünya Dillerine Etkisi. II. Uluslararası Türk Uygarlıkları Kongresi, Bişkek.

Dzajkovskii, V. (2007). Etimologia, etnolingvistika i yzakovae kontakta slavanskih s greceskim, drugimi balkanskimi i turkskimi yzakami, (Etimoloji, etnoloji bilimi ve Yunanca, Diğer Balkan ve Türk dilleri ile Slav Dillerinin Teması), Slovenska Etimologija Danas, Institut Za Srpski Jezik SANU, Bildiri Kitabı, Beograd, 171-207.

Kowalski, T. (1934). Türk Dilinin Komşu Millet Dilleri Üzerindeki Tesiri. *Ülkü*, 4 (20). 98-105.

Hazai, G. & Kappler, M. (1999). Der Einfluss des Türkischen in Südosteuropa. (Güneydoğu Avrupa'da Türkçenin etkisi) (649-675). In Uwe Hinrichs (Hg.). *Handbuch der Südosteuropa-Linguistik* Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

Hazai, Gj. (1989). Die Turzismen in den Sprachen Südosteuropas: Erfassung, Bedeutung, Status. (Güneydoğu Avrupa'nın dillerinde Türkizmler: Ödünçleme, Anlam, Durum. Güneydoğu Avrupa ve Osmanlı Devletleri) *Die Staaten Südosteuropas und die Osmanen*, 205-214. München.

Linguistik ve Metodoloji Çalışmaları

Korsch, Th. (1885). Die türkischen Elementi in den Südost und osteuropäischen Sprachen. (Güneydoğu ve Doğu Avrupa dillerinde Türkçe unsurlar) Itoconsion. *Archiv für slavische Philologie*. IX. 487. 653.

Selishev, A. *малый диалектологический атлас балканских языков*. (Balkan dillerinin küçük diyalektoloji atlası), В: *Славянское языкознание. XII. Международный съезд славистов. Доклады российской делегации*. Москва, 1998. 196–211.

Tietze, A. (1983). *Die Probleme der Turzismus forschung*. (Türkizm Araştırmalarının Sorunları), *Wege und Ziele der Balkanlinguistik*. Wiesbaden, 237-244.

Uzun, C. (2019). Balkanlarla ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalar-II. *Çukurova Araştırmaları*, 5 (2), 150-178.

Kutlar, H. (1999). *Balkan Ülkelerindeki Türkçe Alıntılar ve Sözlükler Üzerine Kısa Kaynakça*. *Kebikeç*, 4, (7-8), 85-93.

Öztekten, Ö. (2004). Türkçenin Dünya Dillerine Etkisine Genel Bir Bakış (11-36), *Türkçenin Dünya Dillerine Etkisi*, V. Lefke Edebiyat Buluşması, Bildiri Kitabı, İstanbul: Akçağ.

Sandfeld, K. (1930/1968). *Linguistique balkanique. Problèmes et résultats*, (Balkan dilbilimi. Meseleler ve Neticeler). Paris.

Hinrichs, U, Büttner, U. (2002). *Turkologie und Südosteuropalinguistik*. (Türkoloji ve Güneydoğu Avrupa Dilbilimi.) Matthias Kappler (Hrsg.). *Turkish Language Contacts in South-Eastern Europe*. Istanbul: The Isis Press, 273–288.

- Steinke, K., Vraciu, A. (1999) Introducere în lingvistica balcanică. (Balkan dilbilimine giriş), Iași.
- Младенова, Д. (1999). Балканските езикови контакти в светлината на ареалната лингвистика. (Dilbilim Sahası Işığında Balkan dilleri Etkileşimleri). В: Средновековните Балкани. Политика, религия, култура. София, 1999. 223–234.
- İyiyol, F. ve Kesmecı, A. M. (2011). Balkan Dillerindeki Türkçe Kelimelerin Tanımlanması Problemi Üzerine Tespitler. Turkish Studies -International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 6(4), 621-632. Ankara.
- Friedman, V. A. (1994). Turkisms in a Comparative Balkan Context. (Karşılaştırmalı Balkan Bağlamında Türkizimler). Thessaloniki, Septième Congrès International d'Études du Sud-Est Européen: Rapports. Athens: Greek National Committee for Southeast European Studies. 1994. 521-543.
- Friedman, V. A. (2003). Turkisms, Balkan Identity, and Balkan Linguistic Ideologies. (Türkizimler, Balkan Kimliği ve Balkan Dilbilim İdeolojileri). Conference on Developing cultural identity in the Balkans: Convergence vs. Divergence, Center for Southeast European Studies, Ghent University, Belgium. 12-13 December 2003
- Friedman, V. A. (2005). Turkish in the Balkans: Roles and Reversals. (Balkanlarda Türkçe: Roller ve Ters Çevirmeler). International Conference - Jazyki i dialekty malyh grupp na Balkanah [Russian: Languages and dialects of minorities in the Balkans], University of St. Petersburg, St. Petersburg, Russia, 11-12 June 2004.
- Gavazzi, M. (1967). Methodisches zur Erforschung der orientalischen Elemente Südosteuropas, (Güneydoğu Avrupa'nın Oryantal Unsurlarını Araştırma Metodları). Grazer und Münchener balkanologische Studien, München, 28-40.
- Hazai, Gj. (1968). Probleme und Aufgaben der Balkan-Turkologie. (Balkan-Türkolojisinin sorunları ve Görevleri.) Actes du 1er Congrès International des Études balkaniques et sud-est européennes. Sofia, 95–100.
- Joseph, B. (2010). Language Contact in the Balkans, (Balkanlarda Dil Temasları). in R. Hickey (ed.), The Handbook of Language Contact (Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell): 618–633
- Joseph, B. D. (1994). Borrowing at the Popular Level: Balkan Interjectional Particles of Turkish and Greek Origin. (Popüler Düzeyde Ödünçleme: Balkan Kesişme Noktalarında Türk ve Yunan Menşeli Unsurlar). In: Septième Congrès International D'Études du Sud-Est Européen. Rapports. Athènes, 507-520.
- Kuperdyaev, A., Björn, H. (2014). Neue Perspektiven zu den türkischen Elementen in den südosteuropäischen Sprachen. (Güneydoğu Avrupa dillerindeki Türkçe unsurlara yeni bakış Açıları), Aktuelle Turzismen des Makedonischen im Lichte von Entlehnungsskalen In: Јасмина Грковић-Мејдор, Александар Лома (ур.). Miklosichiana bicentennialia. Зборник у част двестоте годишњице рођења Франца Миклошича. 381-406
- Morina, I. (2010). Türkçenin Balkan Dillerindeki Rölü Ve Gücü (682-689). III. Uluslararası Dün-

ya Dili Türkçe Sempozyumu, İzmir.

Petrović, S. (2000). Some problems of Balkan Turcisms. (Balkan Türkizmlerinin Bazı Sorunları). *Balkanliguistik-Synchronie and Diachronie*, Thessaloniki, 175–187.

Selischev, A. (1925). Des traits linguistiques communs aux langues balkaniques: un balkanisme ancien en bulgare, (Balkan dillerinde ortak olan dil özellikleri: Bulgarca eski bir balkanizm). *Revue des études slaves*, Paris.. 5 (1-2), 38-57.

Sobolev, A. N. (2009). On the importance of borrowing in the languages of the Balkan linguistic area. (Balkan Dil Sahası Dillerindeki Ödünçlemelerin Önemi.), В: *Балканское языкознание: Итоги и перспективы* (Материали румънско-русского симпозиума, Санкт-Петербург, 2-3 октябрь 2009 г.). отв. ред. Н. А. Сухачев (234-265). Санкт Петербург: Наука.

Tietze, A. (1983). The Present State of the Study of Turkisms in the Languages of the Mediterranean and of the Balkan Peninsula, (Akdeniz ve Balkan Yarımadası Dillerindeki Türkizm Araştırmalarının Mevcut Durumu.). *Mediterranean Language Review*, (1)15-26. Wiesbaden.

Tzitzilis, C. (2001). Methodische Bemerkungen zu den Lehnübertragungen in den Balkansprachen, (Balkan Dillerindeki Ödünçlemeler Üzerine metodolojik yorumlar). *Linguistique Balkanique* 41(1), 41-53.

Ковалски, т. (1936). О балканским Турцима. (Balkan Türkizmleri Üzerine), Књига о Балкану, 1, Београд 1936.

Москов, М. (1964). Общи по произход турски заемки в балканските езици. (Umumen Balkan dillerinde Türkçe Ödünçlemeleri.). *Български език XIV*(2-3), 186-190.

Соболев А. Н. (2000). Малом диалектологическом атласе балканских языков. (Balkan dillerinin küçük bir diyalektik atlası). *Die Südosteuropa-Wissenschaften im neuen Jahrhundert*. Hrsg. Von U. Hinrichs und U. Büttner. Wiesbaden, 219–229.

Türkizmlerin Tasnifi Çalışmaları

Kelime Tasnifleri

Etimolojik Tasnifler

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Balkan Dillerine Diğer Dillerden Türkçeye Taşınan Türkizmler

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Tematik Tasnifler

Karaağaç, G. (1998). Türkçenin Komşu Dillere Verdiği Giyim Kuşam Kültürüyle İlgili Kelimeler, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, Issue 5, 361-387.

Karaağaç, G. (1998). Türkçenin Komşularına Verdiği Beslenme Kültürüyle İlgili Kelimeler, *Türk Dili*, 564, 476-496.

Karaağaç, G. (2006). Türkçenin Gelenek, Görenek Ve Yasa İle İlgili Sözlere, *TÜBAR (XIX)*, 307-315.

Yücel, D. (2020). Balkanlarda Türkçe Asıllı Ödünçlemelerin Ses, Yapı ve Tematik Analizleri, *Oriental Phology*, (Basılmamış Doktora Tezi). Sarajevo: International Burch University.

Aksel Kutlar, H. (1995). Balkan Dillerindeki Türkçe Kültür Kelimeleri (Basılmamış Yüksek lisans tezi). (Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE, Cilt 1-2, İzmir.

Toponimler

Çağ, G. (2007). Osmanlı Öncesi Balkanlarda Türk İzlerine Dair Toponimler. (Ed. Ebubekir Sofuoğlu). *Şar Dağlarındaki Genetik Şifreler Gora Abidesi*, İstanbul: UKİD Kültür Yay., 113-120.

Kissling, H. J. (1965). Die türkische geographische Nomenklatur auf dem Balkan als Erkenntnismittel für die Südosteuropaforschung, (Güneydoğu Avrupa çalışmalarında Türkçe Coğrafya İsimlendirmelerinin Balkan coğrafya adlandırmalarına İlmî Kaynaklığı) *Zeitschrift für Balkanologie*, III, 126-142.

Poppe, N. (1964). On Some Altaic Names of Dwellings, (Bazı Altay Mekân İsimleri Üzerine), *Studia Orientalia*, XXVIII, Helsinki.

Zajaczkowski, W. (1968). Tureckije elementy v toponimii Balkanskogo poluostrova. (Balkan Yarımadasının Toponiminde Türkçe Unsurlar). VI. Actes du xpremier congres international des Etudes Balkaniques, Sofija. 101-105.

Antroponimi

Mümin, M., (2003). Türkçe Meslek Adlarının Yunanlılarda Soyadı Olarak Kullanılması (639-644). III. Uluslararası Balkan Türkolojisi Sempozyumu Bildirileri, 08-12.IX.2003, Kotor, Karadağ.

Tombaidis, D. (2002). Ellinika Eponimia Turkikis Proelevisis [Türkçe Kökenli Yunan Soyadları], Atina: Epikerotita Yay.

Mollova, M. (1979). Noms d'origine turque en Europe orientale, (Doğu Avrupa'daki Türkçe kökenli isimler). *Revue des Etudes sud-est europeennes*, Bucarest, (17)61-91.

Mollova, M. (1979). Noms orientaux en Europe orientale, (Doğu Avrupa'daki oryantal isimler). *POF XXVII*, 1-59.

Yunan Lehçe ve Ağızlarındaki Türkizimler

Dawkins, R. M. (1916). *Modern Greek in Asia Minor*. (Günümüz Anadolu Rumcası). London: Cambridge.

İslamoğlu, M. (1994). Kıbrıs Rumcasında Türkçe Sözcükler, Kıbrıs Türk Kültür ve Sanatı Araştırma-İnceleme Yazıları (Tebliğler), Lefkoşa, 137-150.

Öztürk, R. (2005). Kıbrıs Rumcasındaki Türkçe ve Türkçe Yolu İle Girmiş Alıntı Kelimeler, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 18, 89-113.

Papapavlou, A. N. (1994). *Language Contact and Lexical Borrowing in the Greek Cypriot Dialect: Sociolinguistic and Cultural Implications*. (Kıbrıs Rum Lehçesindeki Dil Temasları ve Kelime Ödünçlemeleri: Sosyo-linguistik ve Kültürel Çıkarımlar). Athens, Greece: N.C. Grivas.

Dil Kalıntılarının Tasnifleri

Skok, P. (1935). *Restes de la langue turque dans les Balkans*. (Balkanlarda Türkçe Dil kalıntıları). *Revue Internationale des Etudes Balkanique*, 1(2), Beograd, 247-260.

Türkçe Dil Unsurları

Ekler

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Deyim, Atasözleri ve Seslenmeler.

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türkizimlerin Tahlil Çalışmaları

Kelime Tahlilleri

Etimolojik Tahliller

Петровић, С. (2006). Срп. дијал. кавал „каналѝћ између оцака са расадом поврћа“ – порекло и балканске паралеле, (Sırp ağızlarındaki kaval "ocakla fide arasındaki kanal"- kökeni ve Balkan dillerindeki paralellikleri). *Годишњак за српски језик и књижевност*, 20(8) 345-350. Ниш: Филозофски факултет у Нишу.

Bernard, R. (1965). *Quinze Mots Bakaniques D'origine Turque*. (Türkçe kökenli 15 Balkanca kelime.) *Linguistique Balkanique*, 9, 81-91.

Mazon A. (1925). *D'une formation verbale slave d'origine greco-turque*. (Yunan-Türk kökenli Slav Kelime Teşekkülünden). *Melanges linguistiques offerts A J. Vendryes par ses amis et ses*

eleves, Collec. ling. XVII, Paris, 265-273.

Kelime Türleri analizleri

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Fonetik Tahliller

Moskov, M. (1968). Turski i tjurkski zaemki ot zvukopodražatelen i nezvukopodražatelen karakter v balkanskite ezici, (Balkan Dillerindeki Türkçeyle Sesli ve Sessiz Karakterli Türkçe Ödünçlemeler). Godišnik na Sofijskija universitet, Fakultet po slavjanski filologii, 62: 433-53.

Bayraktar, F. S. (2018). Türkçeden Balkan Dillerine Verilen Sözcükler ve Ağız İlişkisi. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 8(15), 22-32.

Friedman, V. A. (1983). The Rumelian Turkish Dialects and Their Place Among the Balkan Languages. (Rumeli Türk Ağızları ve Balkan Dillerinki Yeri.). Linguistics Circle and Dept. of Judaic and Near Eastern Languages and Literatures, Ohio State University.

Georgiadis, (1974). Die lautlichen Veränderungen der türkischen Lehnwörter im Griechischen (Yunancadaki Türkçe Ödünçleme kelimelerindeki fonetik değişiklikler). (Inaugural-Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der philosophischen). Fakultät der Ludwig-Maximillian, Universität zu München.

Schmaus, A. (1968). Türkisch k'g', c-c in den Balkansprachen, (Balkan dillerinde Türkçe k 'g' , ç-ć). Slavistische Studien zum VI Internationalen Slavistenkongress in Prag, München, 170-182.

Morfolojik Tahliller

Kiranudis, P. (2009). Μορφολογία των Τουρκικών Δανείων της Ελληνικής Γλώσσας (Modern Yunancadaki Türkçe Ödünçlemelerinin Morfolojileri). Ινστιτούτο Νεοελληνικών. Thessaloniki: Spudon.

Рачева, М. (1977). О морфологической адаптации османотурецких лексических заимствований в балканских языках, (Osmanlı Türkçesinin Balkan dillerindeki Lugavî Ödünçlemelerinin morfolojik adaptasyonu üzerine). Balkansko ezikoznanie, 20(1-2), 93-103.

Semantik Tahliller

Boretzky, N. (1969). Ein semantischer Turzismus in den Balkansprachen, (Balkan dillerindeki Türkizmlere Dair Bir Semantik Çalışma). Zeitschrift fir Balkanologie (7)1-2, Wiesbaden (70)16-22.

Kazasis, K. (1981). Folk Etymology With and Without Adaptation: Some Turkish Loanwords in Greek. (Uyarlamalı ve Uyarlamasız Halk Etimolojisi: Yunancadaki Bazı Türkçe Ödünçlemeler). Folia Slavica, 4(2-3), 309-316.

Bayraktar, F. S. (2015). Balkan Dillerine Geçmiş Türkçe Sözcüklerde Anlam Kötüleşmesi, Uluslararası Söz, Sanat, Sağlık Sempozyumu Bildirileri, Edirne, 29-36.

Cümle Yapısı Etkileşimi Tahlilleri

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Dil Unsurlarının Tahlilleri

Ekler

Manouilidou, C.; Kehayia, E. (2004). Lexical access and representation of Modern Greek derived words with the suffix -dzis, (Modern Yunancada türetilmiş -dzis Sonekinden Türetilmiş kelimelerin Dilsel Erişimi ve temsili). Journal of Greek Linguistics, 5, 81-96.

Deyim, Atasözleri ve Seslenmeler

Petkova-Schick, I. (1986). Zum osmanisch-türkischen Einfluß auf die Balkan Phraseologie. (Osmanlı-Türkçenin Balkan Dilleri Deyimbilimine Etkisi), Lingua Poznaniensis, 23-37, poznan

Orfanos, V. (2014). Λέξεις Τουρκικής Προέλευσης στο Κρητικό Ιδίωμα, (Girit deyimlerinde Türkçe Menşeli kelimeler). İraklio: Vikelea Dimotiki Vivliothiki Yay. Kandiye.

Türkizmlerin Genel Olarak Yunanca Grameri Üzerine Etkileri

Newton, B. E. (1963). The grammatical integration of Italian and Turkish substantives in modern Greek, (İtalyanca ve Türkçenin modern Yunancadaki dilbilgisel entegrasyonu). Word, Journal of the International Linguistic Association, 19, 20-30.

Eser Tanıtım ve Tahlilleri

Dedes, Y. (2007). Lugat-i Rumiye: A Turkish-Greek Versified Glossary from the Late Ottoman Period: Serious Learning or a Bit of Fun on the Side? (Lugat-i Rumiye: Geç Osmanlı Dönemi Türk-Yunan Versiyonlu Terimler Sözlüğü: Ciddi Bir Öğrenme mi Yoksa Biraz Eğlence mi?) Journal of Turkish Studies, 31(1), 237-280.

Kappler, M. (1996). Fra religione e lingua/grafia dei Balcani: i musulmani grecofoni (XVIII-XIX sec.) e un dizionario rimato ottomano-greco di Creta, (Din ve Balkan dili / el yazısı arasında: Yunanca konuşan Müslümanlar (18-19. Yüzyıllar) ve Girit'ten Manzum bir Osmanlı-Yunanca sözlüğü). Oriente Moderno, 15(76), 79-119.

Koçak, A. (2013). Eser-Yazar İlişkisi Ya Da Ahmed Midhat Efendi'nin Edebiyat Coğrafyasında

Rumeli/Balkanlar, Uluslararası Türk Dili Ve Edebiyatı Kongresi, Saraybosna.

Latifi, L. (2013). Vepra e Dizdarit, Kontribut I Pashoq Në Turkologjinë Ballkanike. (Dizdari'nin Çalışması, Balkan Türkolojisine Benzersiz Bir Katkı). Konferenca shkencore ndërkombëtare "Tahir Dizdari dhe turkologët për gjuhën shqipe. Shkodër: Universiteti i Shkodrës "L. Gurakuqi" & Qendra Kulturore Turke "Jonuz Emre".

Ölker, G. (2013). Lugât-ı Manzûme-i Nûriye Berây-ı Terceme-i Lisân-ı Rumiye Üzerine, Turkish Studies, 8(9), 2007-2019.

Pavlou, P. (1994). Semantic Adaptation of Turkish Loan-Words in the Greek Cypriot Dialect, (443-448). (Yunancanın Kıbrıs Lehçesinde Türkçe Ödünçleme Kelimelerinin Semantik Tatbiki). In: (Philippaki-Warbuton I. Nicolaidis, K. Sifianou, M.(Eds.). Themes in Greek Linguistics, Amsterdam: Benjamins.

Rémoundos A. L. (1913). Ronzevalle, S. J. Les Emprunts turcs dans le grec vulgaire de Roumélie et spécialement d'Andrinople (Extrait du Journal asiatique). Échos d'Orient, 16(99), 191-192.

Roques, M. (1932). Linguistique balkanique, problèmes et résultats, par Kr. Sandfeld, 1930. (Balkan Dilbilimi, Sorunlar ve Sonuçlar, Yazan: Kr. Sandfeld, 1930), Collection linguistique publiée par la Société Linguistique de Paris, XXXI (229), 100-106.

Erdem, M. D. (2006). Günay Karaağaç: Türkçenin Dünya Dillerine Etkisi, V. Lefke Edebiyat Buluşması (29-30 Nisan 2004). Karadeniz Araştırmaları Dergisi, 10, 160-164.

Xhanari, L. (2013). Balkan Dillerindeki Ortak Türkizmaların Özellikleri (8 Balkan dilindeki ortak Türkçe sözcükler çalışması). (336-337). Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı "Balkanlarda Türkçe" Hëna e Plotë "Beder" Universitesi 14-16 Kasım 2013; 2. Cilt.

Türkizmlerin Yunancadaki Telaffuz Meseleleri

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Dil Kalıntıları Üzerine

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Yunanca Edebî Eserlerin Diğer Dillere Tercümelerinde Türkizmlerin Durumu

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türkizmlerin Yunancadaki İmlâ ve Ortografi Meseleleri

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Yunancadaki Türkizmler ve Sosyo-Kültürel Yansımaları

Papapavlou, A. (1986). Sociolinguistic and cultural implications of language contact: the lexical influence of Turkish and Arabic on the Greek Cypriot dialect. (Dil temasının toplumdilbilimsel ve kültürel etkileri: Türkçe ve Arapça'nın Kıbrıs Rum lehçesinin Kelime Hazinesi üzerindeki etkisi). *Journal of the Faculty of Arts, UAE University*, 2, 6-44.

Schubert, G. (1985). Turkish oda and Hungarian szoba in the languages and residential cultures of the Balkan Peninsula. (Balkan Yarımadası'nın dillerinde ve yerleşim kültürlerinde Türkçe oda ve Macarca szoba), *Central Asiatic Journal*, 29, 242-265, Wiesbaden.

Yağbasan, M. (2010). Kültürlerarası Etkileşim Bağlamında Türkçe Ve Yunanca'daki Ortak Sözcük Varlığının Değerlendirilmesi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 367-388.

Edebi Eserlerde Bir Üslup unsuru Olarak Türkizimler

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türkizimlerin Yunancanın Esnekliğine ve Kelime Hazinesinin Zenginleşmesine Katkıları

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türkizimlerin Yunancadaki Kullanımlarının Güncel Durumu

Friedman, V. A. (1998). *Turkish Lexicon in the Balkans*, (Balkanlardaki Türkçe Kelime Varlığı). Ohio State University, May 1998.

Kappler, M. (1997). Über die Funktion der Turzismen im griechischen Journalismus. (Yunan Basılı Medyasında Türkizimlerin İşlevine Dair). *Zeitschrift für Balkanologie*, 33, 26-38.

Kazazis, K. (1972). The status of Turkisms in the present-day Balkan languages. (Günümüz Balkan dillerinde Türkizimlerin durumu). In H. Birnbaum & S. Vryonis (eds.) *Aspects of the Balkans: Continuity and Change. Contributions to the International Balkan Conference held at UCLA, October 23-28, 1969* (87-116). The Hague & Paris: Mouton.

Xhanari, L. L. (2002). Osmanlı Balkana Elveda Rumeli Dedi, Ama Balkandaki Diller Türkçe Kökenli Sözcüklere Elveda Demedi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, (Balkan Özel Sayısı-I), 5-12.

Rocchi, L. (2018). Turkish as a Mediterranean language, (Bir Akdeniz dili olarak Türkçe), *Lexicographica International Annual for Lexicography*, *Lexicographica*, 33(1), 7-32.

Türkizimlerde Arkaikleşme ve Sebepleri

Morina, I. (2004). *Balkan Bilim Çevrelerinin Türkçe Kelimelere Karşı Aldıkları Tavrı* (2134). V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı Bildirileri, II, Ankara: TDK Yay.

Theodoridis, D. (1996). Die osmanischen Lehnwörter im Griechischen: Aspekte einer griechischen Haltung, (Yunancada Osmanlıca Ödünçleme Kelimeler: Yunan Tutumunun Yönleri). Die Kultur Griechenlands in Mittelalter und Neuzeit. Bericht über das Kolloquium der Südosteuropa-Kommission 28.-31. Oktober 1992. Göttingen, 367-373.

Mavromati, A. & Papapavlou, A. (2014). Reactions Towards Neighbouring Languages in Cyprus: The Result of Language Awareness or Attitudinal Stances?, (Kıbrıs'ta Komşu Dillere Olan Tepkiler: Dil Şuuru mu, Tavır Hâli mi?). Mediterranean Language Review. 21, 143-158. Wiesbaden: Otto Harassowitz.

Osmanlı Sonrası Yeni Üretilen Türkizimler

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

Türkizimlerin Kullanımın Artırılmasına İlişkin Çalışmalar

Bu başlık altında bir çalışma tespit edilememiştir.

3. Bulgu ve Yorumlar

Yunancadaki Türkizimler üzerine yapılan çalışmaların derlenmesi neticesinde çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular altta tablolar hâlinde gösterilmiş ve yorumları yapılmıştır.

3.1. Türkizimler Araştırmacılarının Milliyetçe Dağılımı ve Çalışmalarının Tür ve Nicelikleri

Milliyet	M. Sayısı	Kıtap	Y. L. Tezi	Mak.	Kit. Büt	Tebliğ	Sözl.	D. Tezi	Bit. Tez	Türkizim	Kaynak	T. Ç. Say.
Türk	31	1	1	23	3	12	1	1		42	31	73
Yunan	28	2	1	7	1	2	9	1		23	9	32
Sırp	3			2						2	3	5
Hırvat	2			2						2		2
Alman	18	2		9	1	2	3			17	5	22
Leh	2	1		1		1				3	1	4
Rus	5	1		2		2				5		5
Sloven	1			5						5		5
Macar	1			1	1	1				3		3
Bulgar	4			6		1				7		7
İng. Amk	6	2		1	1	7				11	4	15
Fransız	7			7			3			10		10
İtalyan	2			2						2		2
Arnavut	1			1		2	1			4	1	5
İskandina	1			1						1		1
Rumen	1									0	1	1
Boşnak	1						2			2		2
Flaman	1							1		1		1
Ermeni	1									0	1	1
Toplam	116	9	2	70	7	32	18	2	0	140	56	196

Tabloda 18 farklı milliyetten ve 98 farklı araştırmacının bu konuda çalışmaları yaptığı görülmektedir. Özellikle Türkizimlere dair sadece Türk ve Yunan müelliflerin diğer milliyetlerden olanların çalışmalarına yakın sayıda yayımları bulunmaktadır. En fazla çalışma makale, tebliğ ve sözlük olarak yayımlanmıştır. Amerikan asıllı yazarlar hariç tutularsa araştırmacıların ta-

mamı Avrupa kıtasındandır. Konumuzda yazılan tez sayısı sadece dördttür.

3.2. Yunancadaki Türkizmlere Dair Çalışmaların Dil ve Türce Nicelik Tablosu

Kaynak	Kitap	Y. L. Tez	Mak.	Kit. Böl.	Tbliğ	Sözlük	Dok. T	L. Tezi	K.Kıl.	Toplam
Yunanca						6				6
Türkçe	4	3	8	2	7	8		1	1	34
Almanca	1		1	1	1	2				6
İngilizce	1		5							6
Fransızca			1							1
Sırpça	2		1							3
Toplam	8	3	16	3	8	16	0	1	1	56

Türkizm	Kitap	Y. L. Tez	Mak.	Kit. Böl.	Tbliğ	Sözlük	Dok. T	K. Kıl.	Bit. Tez	Toplam
Türkçe	1	2	24	3	14	2	1			47
Almanca			17	2	4	3	1			27
İngilizce	4		10	2	9	1				26
Fransızca	2		10			3				15
Bulgarca			5		2					7
Hırvatça										0
Rusça			1		1					2
Sırpça	1		2							3
Rumence	1									1
Arnavutça					1					1
İtalyanca			1		1					2
Yunanca						9				9
Toplam	9	2	70	7	32	18	2	0	0	140

Yunancadaki Türkizmler üzerine yapılan çalışmaların en fazla yazıldıkları diller Türkçe İngilizce ve Almandadır. Bu üç dilde kaleme alınan çalışma sayısı toplamın üçte ikisidir. On iki farklı lisanda çalışma kaleme alınmıştır. İngiliz/Amerikan yazarların on bir eserine mukabil 26 İngilizce, Almanların 17 yayınına karşılık 24 Almanca neşir mevcuttur. Bu durum bir kısım araştırmacıların kandi adadilleri yerine İngilizce, Almanca veya Fransızca'yı tercih ettiklerini göstermektedir. İlginç bir diğer nokta ise kaynakçada verilen 145 çalışma arasında -birinci derecede Yunanca'yı ilgilendiren bir konuda- Yunanca çalışma sayısının diğer dillere göre azlığıdır. Bu durumun sebebi tablolarda da görüleceği üzere Yunan asıllı araştırmacıların çalışmalarını Yunancadan farklı olarak çoğunlukla Almanca gibi başka dillerde yazmış olmalarıdır.

3.3. Yunancadaki Türkizmlere Dair Araştırmaların Ülke ve Şehir Dağılım Tablosu

Yunancadaki Türkizmler Üzerine Yapılan Çalışmalara Bir Çerçeve, Değerlendirme ve Kaynakça Denemesi

Avrupa	Şehir	Kitap	Y. L. Tezi	Mak.	Kitap Bölü	Tebliğ	Sözlük	Dok. Tezi	K. Kıl.	Gazete	Toplam	Kaynak	Toplam
Yunanistan	Selanik			1			1				2	1	3
	Atina	2				2	5				9	3	12
	Kandiye						1				1	2	3
Türkiye	Ankara		1	7	1	2	1				12	12	24
	İzmir		1	1		1					3	1	4
	İstanbul	1		10	3	2	1				17	11	28
	Edirne			1		1					2	1	3
	Niğde			1							1		1
	Bursa											1	1
	Denizli						1				1		1
	Adana			2							2		2
	Mardin											1	1
	Konya			1							1	1	2
	Elazığ			1							1		1
	Sivas											1	1
Almanya	Weisbaden			6	1						7		7
	Göttingen					1					1	2	3
	Berlin			5							5	1	6
	Münih			2		1		1			4	1	5
	Heidelberg						3				3		3
Amavutluk	Tiran					5					5	1	6
	İşkodra					1					1		1
Sırbistan	Belgrad	2		3		1					6	2	8
	Niş			1							1		1
	Novi Sad											1	1
Bosna Hers	Saraybosna			1		1		1			3		3
Hırvatistan	Zagreb					1					1		1
Avusturya	Viyana			5			1				6	2	8
Hollanda	Hague					1					1		1
	Leiden			1			1				2		2
	Amsterdam				1						1		1
Rusya	Saint Petersburg			1		2					3		3
	Moskova					1					1		1
Belçika	Gent					1					1		1
İngiltere	Londra	1		1							2	1	3
	Cambridge											1	1
	Oxford											1	1
Polonya	Poznan			1							1		1
Romanya	Bükreş			1							1		1
	Iaşi	1									1		1
Karadağ	Kotor					1					1		1
İtalya	Udinese					1					1		1
	Roma			2							2		2
Finlandiya	Helsinki			1							1		1
Bulgaristan	Sofya			7		4					11		11
Fransa	Paris	1		5			1				7	1	8
Kıbrıs	Lefkoşe					1	2				3	4	7
Kosova	Prizren											1	1
Asya													
Azerbaycar	Bakü											1	1
Kırgızistan	Bişkek					1					1		1
Amerika													0
ABD	Ohio	1		1		1					3		3
	West Sussex					1					1		1
	Palo Alto											1	1
	Toplam	9	2	69	7	33	18	2	0	0	140	56	196

Yunancadaki Türkizmler araştırmalarının yayımlandığı ülke ve şehirlere bakıldığında 31 çalışmayla en fazla neşir Türkiye’de yapılmıştır. Türkiye 126 çalışmanın dörtte birinin yayımlandığı ülke durumundadır. Türkiye’yi Almanya ve Yunanistan takip etmektedir. Bu üç ülkede yayımlanan çalışma sayısı toplamın yarısıdır. Konu üzerine iki yüksek lisans ve iki dok-

tor tezi hazırlanmıştır. En çok İstanbul, Sofya ve Atina'da yazılmıştır. Beş sözlükle en çok sözlük Atina'da hazırlanmıştır. 21 farklı ülke 47 farklı şehirden çalışma tabloda yer almaktadır. Çalışmaların %97'si Avrupa kıtasında kaleme alınmıştır. Makaleler, toplam çalışmaların yarısı mesabesinde dir.

4. Sonuç

Yunancadaki (Rumca dâhil) Türkizmlere dair iki asra yakındır ortaya konan doğrudan veya dolaylı araştırma ve çalışmaları -dört basamaklı bir çerçeve içerisinde- bütüncül bir bakışla görmek imkânı doğmuştur. Çalışmaların türleri, yayım yerleri, araştırmacıların milliyetlerinin sayıca birbirleriyle mukayeseleri mümkün olmuştur. Konuyla ilgilenen araştırmacıların milliyetleri ve sayıca Yunancadaki Türkizmlere dair ne kadar ilgi gösterdikleri de üstteki listeler dâhilinde görünür hâle gelmiştir. Önceden tayin ettiğimiz konu başlıklarına göre çalışmaların yoğunlukları da bu çalışmayla belirlenmiştir. En fazla çalışma Türkiye, Almanya ve Yunanistan'da yapılmıştır. Türkizm ödünclemeleri için dört kademeli olarak belirlediğimiz tespit, tasnif, tahlil ve kullanım güncelliğine dair çalışmalar sayısal verilerle ortaya konmuştur. Bundan sonra yapılacak çalışmalara kaynakça bütünlüğü tasnifli şekilde sunulmuştur. Sayıca az olan veya hiç çalışmanın olmadığı konuların da görülmesiyle yeni çalışmaların yapılması adına bir fikir verilmiştir. Çalışmaların Türkiye ve Yunanistan da dahil olmak üzere 20'den fazla ülkede yayımlanmaları, Türkçe ve Yunancayla sınırlı kalmayıp farklı dillerde de yayınlar yapılması konunun önemini gösteren bir durumdur. Bu çalışma neticesinde konu üzerinde Yunancadaki Türkizmlere dair kronolojik ve tematik yoğunluk çalışmaları da yapılabilir olmuştur. Diğer Balkan dillerinde de Türkizmeler üzerine yapılacak kaynakça çalışmalarıyla Yunancadaki Türkizm çalışmaları mukayese edilebilecektir.

Kaynakça

- Uzun, C. (2019). *Balkanlarla ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalar-II*. Çukurova Araştırmaları, 5(2), 150-178. DOI: 10.18560/cukurova.1148
- Uzun, C. & Özek, F. (2019). *Balkanlarla ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalar-I*. Çukurova Araştırmaları, 5(1), 22-52. DOI: 10.18560/cukurova.1117
- Kutlar, H. (1999). *Balkan Ülkelerindeki Türkçe Alıntılar ve Sözlükler Üzerine Kısa Kaynakça*. Kebikeç, 4(7-8), 85-93.
- Ahmetaj, M. (2010). *Balkanlara Yönelik Türkiye'de Yapılan Tezler Bibliyografyası*. Balkan Araştırmaları Dergisi, (1)2, Ek.
- Xhanari-Latifi, L. (2015). *Balkan dillerindeki ortak türkizmalar sözlüğü*, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Yayınları No: 30.
- Škaljić, A. (1966). *Turcizmi u Srpskohrvatskom Jeziku*. Sarajevo, Bosnia & Hercegovina: Svjetlost.
- Tietze, A. & Kahanen, H, R. (1958). *The lingua franca in the Levant: Turkish nautical terms of Italian*

and Greek origin. Urbana, USA: University of Illinois Press.

- Ölmez, M. (2011). R.M. Dawkins ve Anadolu'da Rumca-Türkçe İlişkileri. In M. Ölmez, & E. Achladi, (Ed.). *Between Religion and Language: Turkish-Speaking Christians, Jews and Greek-Speaking Muslims and Catholics in the Ottoman Empire.* (ss. 215-224). İstanbul: EREN.
- Karaağaç, G. (2008). *Türkçe Verintiler Sözlüğü*, Ankara: TDK Yay.
- Tietze, A. (1999). *Wörterbuch der Griechischen, Slavischen, Arabischen und Persischen Lehnwörter im Anatolischen Türkisch.* İstanbul: Simurg Yayınları.
- Çukalas, K. (1970). *Yunanistan Dosyası (The Greek Tragedy)*. (Çev. Şeyla) İstanbul: Ant Yayınları.
- Balta, E. (2016). *Gerçi Rum İsek De, Rumca Bilmez Türkçe Söyleriz.* (2. Bsk). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.